

Suomen open access -työryhmä kokousmuistio

Aika: 31.5.2007 klo 10.00 – 11.30

Paikka: Kansalliskirjasto, Fabianinkadun kokoushuone

Osallistujat: Eeva-Liisa Aalto, Tieteellisten seurain valtuuskunta
Bo-Christer Björk (puheenjohtaja), Hanken
Jukka Englund, Terveystieteiden keskuskirjasto
Turid Hedlund, Hanken
Jyrki Ilva, Kansalliskirjasto
Hannele Kauranne, Yliopistopaino
Kalle Korhonen (sihteeri), OA-JES / TSV
Juhana Lahti, Laurea-ammattikorkeakoulu
Marjut Salokannel, Helsingin yliopisto, Tutkijakollegium
Samu Viita, OA-JES / Kansalliskirjasto
Rita Voigt, OA-JES / TKK

1. Edellisen kokouksen muistio

- Edellisen kokouksen muistioon ei tehty huomautuksia.

2. Kansainvälinen kehitys

- Kalle Korhonen kertoi Euroopan yliopistojen liiton (EUA) Open access- työryhmän kokouksesta Brysselissä 24.4. Työryhmän painoarvon ansiosta EUA:n kokouksessa Lissabonissa maaliskuun lopussa (4th EUA Convention of Higher Education Institutions) laadittuun julistukseen (Lisbon Declaration: Europe's Universities beyond 2010) oli lisätty kohta "Open access".

3. Pohjoismainen yhteistyö

- NordBib-seminaari järjestettiin Elsinoressa Tanskassa 23.-24.4. Seminaari oli onnistunut. Mukana oli Suomesta mm. Suomen Akatemian edustajia (Pirjo Hiidenmaa ja Jan-Ola Östman) sekä Tutkimuseettisen neuvottelukunnan pj, kansleri Eero Vuorio. Yhteenveto ryhmäkeskusteluista julkaistaan piakkoin. Siellä julkaistiin Turid Hedlundin ja Ingegerd Rabowin selvitys open accessistä Pohjoismaissa.
- TSV on saanut yhdessä muiden pohjoismaisten kumppanien kanssa rahoitusta NordBib-rahoituksen Content and Accessibility -korista, jonka teemana on tieteellisten lehtien avoimen julkaisemisen helpottaminen.
- OA-JES-hankkeen ensimmäisestä vaiheesta on raportoitava OPM:ään 30.4. mennessä.

4. Kotimainen kehitys

Hankkeet:

- Juhana Lahti kertoi ammattikorkeakoulujen avoimen julkaisemisen hankkeesta, jonka koordinaattori hän on. Projektin tavoitteena on

käynnistää ammattikorkeakoulujen t&k-toimintaa esittelevä verkkolehti sekä avoin opinnäytekirjasto. Verkkolehti käynnistyy vuonna 2008.

- Kalle Korhonen ja Rita Voigt kertoivat lyhyesti OA-JES-hankkeen tilanteesta.

Jäsenyydet ja lausunnot:

- Marjut Salokannel kertoi sähköisen aineiston pitkäaikaissäilytystä ja käyttöä käsittelevästä työryhmästä, jonka sihteeri on ylitarkastaja Anne Lehto (OPM). Keskustelussa todettiin, että yliopistojen tuottaman tieteellisen tiedon pitkäaikaissäilytys olisi otettava siinä esiin. Kansalliskirjastossa arvellaan vapaakappalelain tulevan säädetyksi ensi vuonna. Päätettiin, että aiheesta keskustellaan perusteellisemmin seuraavassa kokouksessa, ja työryhmän sihteeri pyritään saamaan mukaan kokoukseen.
- Marjut Salokannel oli laatinut FinnOA:n lausunnon Opetusministeriön keskustelumuiistioon *Tekijänoikeuden suuntaviivat*. Lausunnon lähtökohtana on se, että opetuksessa ja tutkimuksessa pitäisi saada käyttää maksuttomasti kaikkea verkossa avoimesti saatavilla olevaa materiaalia. Tiedeyhteisö ei voi lähteä siitä, että tällaisen aineiston käyttöön pitäisi hankkia lupia tai maksullisia lisenssejä. Lausunnossa todetaan myös, että laista olisi poistettava pykälä, jossa laittomasti verkkoon laitettun aineiston käyttö opetus- ja tutkimuskäyttöön määritellään rangaistavaksi. Lähteen laillisuuden määrittely ei voi olla käyttäjän vastuulla. Kommentteja lausuntoon pyydettiin työryhmältä 1.6. mennessä, jonka jälkeen lausunto julkaistaan FinnOA:n www-sivuilla. [www.openaccess.fi/info/FinnOA_tekijanoiklausunto07.pdf]

Seminaarit:

- TENK ja TJNK järjestivät seminaarin *Tiedonjulkistamisen etiikka – tutkimustieto ja open access* Helsingissä 3.5. FinnOA:sta tilaisuudessa puhui Kalle Korhonen. Seminaarissa käsiteltiin tähän asti vähemmälle huomiolle jäänyttä tutkimuseettistä näkökulmaa open accessiin. [www.protsv.fi/tenk/Ajankohtaista/Tiedonjulkistamisen_etiikka_3.5.2007_ohjelma.pdf]
- Seminaari *Tiedon uudet kantajat – uusmedia ja verkko tiedonvälittäjinä* järjestettiin Jyväskylässä 11.5. Seminaarissa tuotiin esille erityisesti tiedonvälittäjän näkökulma. [www.tjnk.fi/files/jyvaskyla_11052007.pdf]
- FinnOA, Helsingin yliopiston Tutkijakollegium ja CSC järjestivät seminaarin *Tiedon saatavuus – tutkimuksen elinehto* Helsingissä 28.5. Tilaisuus painottui tutkimusaineistojen ja tutkimusdatan avoimeen saatavuuteen, ja oli sellaisena ensimmäinen laatuaan Suomessa. Se onnistui hyvin, ja läsnä olleet Suomen Akatemian edustajat ovat ilmaisseet kiinnostuksensa keskustella aiheesta FinnOA:n kanssa. FinnOA-työryhmässä keskusteltiin siitä, miten haastavaa valtavien datamäärien strukturointi ja tuominen saataville on; tiedonlouhinnan koulutusta tulisi lisätä. Olisi myös tärkeää, että julkaisut, tutkimusaineistot ja tutkimuksen tietojärjestelmät (CRIS) toimisivat nykyistä paremmin yhteen. Valtion maksuperustelaki todettiin tutkimustulosten saatavuuden

kannalta epäonnistuneeksi.

[<http://www.openaccess.fi/info/tiedonsaatavuus.html>]

5. Muut asiat

- Muita asioita ei ollut.

6. Seuraava kokous

- Seuraava FinnOA-työryhmän kokous pyritään pitämään elokuun lopulla tai syyskuun alkupuolella; sihteeri selvittää sopivia aikoja.